

Vierdagenwerkweek met collectieve arbeidsduurvermindering en loonbehoud wekt weinig interesse op en hangt af van meerdere voorwaarden

Op vraag van de vorige federale regering hebben het Federaal Planbureau (FPB) en de Universiteit Gent (UGent) een pilootstudie opgezet rond de impact van de vierdagenwerkweek met collectieve arbeidsduurvermindering en loonbehoud (verder arbeidsduurverkorting) bij bedrijven en organisaties in België. De interesse in de arbeidsduurverkorting is beperkt: slechts één organisatie heeft het volledige experiment doorlopen en drie andere bedrijven hebben een arbeidsduurverkorting ingevoerd zonder wetenschappelijke opvolging. Uit bijkomende interviews blijkt dat meerdere voorwaarden tegelijk vervuld moeten zijn voordat bedrijven en organisaties een arbeidsduurverkorting haalbaar achten.

In februari 2023 keurde de toenmalige federale regering het actieplan ter uitvoering van de werkgelegenheidsconferentie 2021 goed. Daarbij kreeg het FPB de opdracht om enerzijds een pilootstudie op te zetten rond de arbeidsduurvermindering met loonbehoud bij bedrijven en organisaties en anderzijds een maatregel uit 2004 ter ondersteuning van collectieve arbeidsduurverkorting met loonbehoud te evalueren. Deze maatregel biedt werkgevers het recht op een (tijdelijke) vermindering van de werkgeversbijdragen op voorwaarde dat zij een vermindering van de arbeidsduur onder 38 uur per week invoeren, hetzij via een vierdaagse werkweek of op een andere manier. De UGent werd als partner geselecteerd om het project mee uit te voeren en samen aanbevelingen te formuleren ter ondersteuning van een arbeidsduurverkorting.

Pilootstudie: weinig interesse vanuit organisaties en bedrijven

Het FPB en de UGent hebben samen een pilootstudie opgezet waarbij organisaties en bedrijven gerekruteerd werden om te experimenteren met een arbeidsduurverkorting met loonbehoud. Deelnemende organisaties en bedrijven werden geïnformeerd over de wettelijke en praktische aspecten en gedurende zes maanden kosteloos wetenschappelijk opgevolgd. Daarbij wilden de onderzoekers de effecten van een arbeidsduurvermindering op onder andere het welzijn van werknemers, de productiviteit, de werkgelegenheid en het milieu beter begrijpen.

De webinars die het FPB en de UGent organiseerden als onderdeel van de recruiteringscampagne, hebben in totaal zowat 270 deelnemers aangetrokken. Een 25-tal organisaties en bedrijven toonden interesse in de pilootstudie, waarvan een tiental overwogen hebben het voorbereidingstraject van de pilootstudie effectief aan te vatten. Finaal hebben vier organisaties en bedrijven een experiment opgestart: één organisatie doorliep het volledige traject van het experiment, terwijl drie bedrijven ervoor opteerden om arbeidsduurverkorting in te voeren zonder wetenschappelijke opvolging.

Interviews: drijfveren en hindernissen om arbeidsduurverkorting in te voeren

Zoals voorzien bij de aanvang van het project hebben de onderzoekers ook interviews afgenomen bij een 30-tal bedrijven en organisaties. Zo wilden ze zowel een beter inzicht krijgen in de drijfveren en belemmeringen om arbeidsduurverkorting te implementeren als de rol van de bestaande steunmaatregel van de overheid hierin onderzoeken.

De resultaten suggereren dat meerdere gunstige voorwaarden tegelijk vervuld moeten zijn voordat arbeidsduurverkorting haalbaar wordt geacht. Die voorwaarden omvatten onder meer duidelijke verwachte voordelen van arbeidsduurverkorting (zoals meer welzijn of een sterker werkgeversimago), vertrouwen in de praktische en financiële haalbaarheid, en een gunstige omgevingscontext – met onder andere juridische duidelijkheid, politieke steun, en een geschikt momentum.

Persbericht

17 juni 2025

Zodra één van die elementen ontbreekt, wordt de implementatie niet overwogen, uitgesteld of stopgezet. Deze optelsom van vereisten – een “én-én-én”-logica – helpt verklaren waarom de deelname aan het proefproject beperkt bleef en waarom de bredere verspreiding van collectieve arbeidsduurverkorting in België traag verloopt.

Enkele aanbevelingen

Op vraag van de toenmalige regering hebben de onderzoekers enkele aanbevelingen geformuleerd ter bevordering van arbeidsduurverkorting bij de bedrijven en organisaties. Gezien het gebrek aan kennis bij bedrijven en sociale secretariaten alsook de terminologische verwarring die er heerst, is het belangrijk om oog te hebben voor een betere informatie, zowel rond de specifieke arbeidsduurvermindering als de bijdrageverminderingen.

Ook is juridische zekerheid belangrijk, net als financiële ondersteuning, professionele begeleiding en de mogelijkheid tot deelname aan pilootprojecten.

Kwalitatief onderzoek

De bevindingen op basis van de interviews moeten met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd en dit vanwege enkele methodologische beperkingen eigen aan kwalitatief onderzoek: het gaat hier onder andere om een beperkte representativiteit, mogelijke vertekening door zelfselectie bij de bedrijven en organisaties, en het feit dat sommige antwoorden in de interviews eerder persoonlijke dan strikt organisatorische standpunten kunnen weerspiegelen.

[Raadpleeg de publicatie op de website van Belspo. Er is een Nederlandstalige synthese beschikbaar.](#)

Voor meer informatie over de vierdagenwerkweek met collectieve arbeidsduurvermindering en loonbehoud, raadpleeg de website: www.4dayweek.be

Dit project werd gefinancierd door Belspo, wat het mogelijk heeft gemaakt om één post-doctoraal onderzoeker van de UGent aan het project te laten werken.

Contact:

- Universiteit Gent: Brent Bleys, Brent.Bleys@UGent.be of +32 486 86 10 74
- Federaal Planbureau: Rik Vanhauteghem, rvh@plan.be of +32 472 78 29 81